

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 2. De apparitionibus Angelorum & assumptione corporum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

ad inferos à demonibus. Pari autem ratione potest vnus Angelus alium portare, saltem inferiorem, aut non resistentem equaliter. Cùm enim Angelus possit moueri vi aliena, vt de diuina dubium non est: nulla est ratio existimandi motum illum excedere vires naturales alterius Angeli. Sed potius quilibet Angelus eadem virtute qua seipsum mouet, potest mouere alios non resistentes equaliter, aut virtuti suae proportionatos. Sicut nos eadem virtute, qua nos ipsos mouemus localiter, mouemus alia corpora viribus nostris proportionata. Item, quia eiusdem est virtutis vitalis continere & sistere, cuius est mouere localiter, vt in nobis experimur: Angelus eadem virtute, qua se & alia supradicta mouere potest, potest etiam sistere, & impedire ne moueant sese vel aliquid aliud.

Quare non assentior Valqui disput. 194. cap. 3. in fine, affirmanti, non posse vnum Angelum mouere alium, vel alligare certo loco, nisi intinans imperium diuinum, non autem verè & physicè ferendo, vel trahendo, vel pellendo per impetum impressum. Etenim vis eadem, qua physicè valet ad ipsos mouendos, & qua seipsum mouent, valet etiam ad alios non equaliter resistentes. Sicut nos eadem facultate motiua, qua nos ipsos mouemus physicè, possumus alia mouere virtuti nostrae proportionata, itemque sistere, ferre, trahere, atque impellere per impetum impressum. Quae omnia possunt similiter fieri, virtute motiua Angelorum. Adeoque non tantum possunt mouere res alias, quamdiu illas secundum se totas, aut secundum aliquam sui partem habent localiter sibi coniunctas: sed etiam possunt impetum illis imprimere, longèque projicere. Nam sicut homines & res alia inferiores id possunt sua mouendi virtute: non est cur id negetur facultati motiuae Angelorum. Neque obest, quòd ille impetus est qualitas quadam: Angeli autem non possunt imprimere vllas alias qualitates corporibus aut spiritibus. Respondeo enim similiter non posse virtutem nostram motricem imprimere alias qualitates: & tamen potest istam. Ratio verò differentiae est, quia ista qualitas est veluti quadam participatio virtutis motiuae. Vnde facillè potest contineri eminenter in virtute motiua Angelorum, aequè ac hominum, & rerum aliarum. Quomodo autem possint Angeli imprimere rebus aliis impetum, non est difficultas intelligere, quam quomodo possint caelestes influentiae cedere ventos, æstumque maris excitare; aut magnes ferrum ad se trahere; vel ambarum paleas, & similia.

Tertio, ad eandem vim pertinet locutio & illuminatio Angelorum, quando fit per signa externa, de quibus sufficiunt quae diximus disput. 40. sect. 7. Itemque apparitio & assumptio corporum, & conuer-

multiplex rerum corporearum aliarum in alias: de quibus sequentibus sectionibus dicendum est.

SECTIO II.

De apparitionibus Angelorum, & assumptione corporum.

Posse Angelos apparere sensibiliter hominibus patet ex multis scriptura locis, in quibus narrantur huiusmodi apparitiones. Vt Genes. 3. apparitio Dæmonis & collocutio cum Eva, sub specie serpentis. Genes. 18. 19. 22. apparitio horum Angelorum sub specie hominum, facta Abrahamo, Loth, & Iacob, cum quo etiam Angelus tota nocte lucatus est. Et denique libri Prophetarum pleni sunt huiusmodi apparitionibus, praesertim liber Tobiae. Et in Euangelio, Sathan visibiliter Christum tentauit, Math. 4. Et Luc. 22. 43. apparuit illi Angelus de caelo confortans eum. Et Act. 12. vers. 7. Angelus Domini assistit Petro, illumque eduxit de carcere. Et in Apocal. Ioannes multa docetur ab Angelis sibi apparentibus, 1. 5. 6. 7. 8. 10. 14. & omnibus aliis sequentibus.

Quatuor autem modis possunt Angeli boni vel mali apparere. Primus est purè imaginarius, id est, merè internus. Vt quando Angeli apparent dæmionibus, nullum obiectum externum & sensibile propinquo sensibus externis, qui tunc otiantur & ligantur sompo: sed tantum interiam aliquam potentiam mouendo. Mimirum commouendo hos aut illos humores corporis, ad excitandam imaginationem aut phantasmata, & illis mediante species insensas inenigibiles, ipsumque intellectum. Quod totum non superat scientiam, ac vim mirabilem & subtilissimam Angelorum, quae quam possunt ceteros humores aptè & conuenienter ad has aut illas imaginationes excitandas. Exempla huiusmodi apparenti habentur in scriptura Genes. 15. vbi Deus Abrahamo profunde dormienti apparet per Angelum, & multa figura reuelat. Et Matth. 1. vers. 20. ita inquit cap. 2. vers. 19. Angelus apparet Ioseph dormienti. Et Prophetae saepius in Testamento veteri, ac Ioannes in Apocalypsi dicuntur multa videre in somnis, aut in spiritu. Sic etiam dæmiones saepe illudunt magis & maleficis: vt mulierculis illis, de quibus supra Concilium ancyranum; & iis qui asseuerant se diuersa loca peragrassè, multaque mirabilia fecisse, interea dum ab aliis profundissime dormire visi sunt. Et quanquam non possunt species imprimere immediate imaginationi, neque sensum internum excitare ad quidquam percipiendum, quod

Probatum Angelos interdum apparere sensibiliter.

Primus modus apparenti, imaginarius.

Possunt etiam impetum profectis imprimere.

ante perceptam non fuerit aliquo sensu externo: alioqui posset Dæmon effigere, vt cæcus à natiuitate haberet notitiam germanam colorum, & surdus notitiam propriam sonorum, quod inauditum est: possunt tamen species diu sopitas, eorum quæ longissimè antea iuerunt exterius percepta, excitare, absterfione humorum, aut nouorum & opportunorum affusione, vel aliorum impedimentorum remotione. Non possunt etiam species ab vno ad alium transferre: puta species coloris à sensu interno vnus transferre ad sensum internum alterius. Quia species illæ in hærent cerebro animalis viuo & viuenti, pendentque in conseruari ab eius dispositionibus vitæ tuendæ necessariis. Non possunt autem partes cerebri viuentes ab vno ad alium transferre. Et alioqui sequeretur incommodum quod supra diximus: posse scilicet efficere Dæmonem, vt cæci nati habeant notitiam germanam colorum: multoque grauiora sequerentur incommoda, si possent species recordatiuas transferre ab vno ad alium.

II.
Per illusionem
sensuum
externorum.

Secundus modus, quo Angeli apparere possunt hominibus, est per illusionem sensuum externorum, non exhibitis illis obiectis, quæ ipsi videntur apparere, aut qualia videntur apparere. Quod faciunt tripliciter. Nempe vel primo, per immutationem aliquam factam immediate in sensu externo, id est, in organo, siue per localem mutationem aliquarum partium organi: siue per affusionem humoris alicuius: siue per concitationem, aut obstructionem spirituum animalium, ex quo fiat, vt aliquid appareat exterius aliter quàm sit. Sicut experimur obiecta apparere duplicia, aut oculo supra situm naturalem eleuato: & ræticulorum oculi videre omnia quasi essent eius coloris, quo ipsorum oculi sunt affusi: & linguam sapore amaro præoccupatam, omnia sentire amara. Vel secundo, per immutationem factam in medio interiecto inter sensum & obiectum, ex qua fiat vt aliquid appareat quale non est. Simili quodam modo, quo varij colores apparent in aëre, aut in collo columbae radis solis diuersimode collustrata: et quo diunt fumum lucernæ, pinguedine vel oleo ex serpentibus extracto accensæ, exhibere oculis serpentum viuorum species: & quo experimur, per aliqua conspicienda dæmonum agulorum obiecta apparere sepius multiplicata: vel iauersa & diuersorum colorum, per trigonum seu triangulum Venerum. Vel denique tertio, per obiecti ipsius mutationem, & agitationem celerrimam, aut occultationem. Simili modo, quo dæmo vacillans in formam crucis compositi, celerrimè in orbem moti, exhibent oculis speciem rotæ solidæ: vel quo circulatorum ludificantur, alia pro aliis cernunt, & penè inuisibiliter substituendo, &

per modum vnus exhibendo. Ad quod vnus illusionis referunt D. Augustin. lib. 18. de ciuit. cap. 18. mutationem Iphigeniæ in ceruam, & sociorum Dionædis & Vlyssis in aues, aliasque animantes. Dæmone scilicet substituente Iphigeniam, & substituente loco illius ceruam, tanta celeritate, vt oculi talem substitutionem non perciperent.

Tertius modus est, vtendo aliquo corpore vero, & quale sensibus externis appareret, non à se efformato, sed præsupposito quoad formam seu figuram naturalem. Quo pacto Dæmon vero serpentis corpore vnus est, quando Euræ apparuit, vt ostendimus disp. 45. sect. 2. Quo etiam pacto apparet in corporibus Energumenorum: & olim ex status & arboribus responsa dabat & edebat oracula. Interdum etiam circumfert vera mortuorum caduera, resurrectione simulata, vt multis exemplis confirmat Dæmonius lib. 2. Disquisition. 28. sect. 1.

Quartus est, formando & aptando sibi corpus aliquod ex vapore, exhalatione, aut alia materia. Quod Angelis facillimum est superposita virtute motiua mirabili, & scientiæ eximiæ quæ habent rerum naturalium. Sic enim possunt applicando actiua passiuus, varièque intermiscendo, exhibere corpora figura humana, vel alia quam volent. Idque tanto artificio, vt vix possint huiusmodi corpora ficticia discerni à veris; ne quidem sensu tactus, qui inter sensus externos fidelissimus est, & minus errori præstigiisque expositus. Sic Genes. 18. Abraham lauat pedes Angelis humana specie apparentibus, nec tamen eos discernit. Et Genes. 19. iidem Angeli Loth manu apprehendunt, & Sodomis educunt. Et in libro Tobia; Raphaël Angelus sub specie Azariæ, filij magni Ananiæ, tandem cum Tobia conuersatur, atque à rota eius & Raguelis familia visus, & auditus, nec non, vt verisimile est, sapius etiam tactus à multis, nunquam tamen cognitus est.

Ratio est, quia cum Angeli optimè cognoscant temperamentum humani corporis, possunt ad illud imitandum applicare actiua passiuus, aut varia corpuscula intermiscere, addensare, aut rarefacere, ad producendas aut imitandas qualitates caloris, frigoris, humiditatis, siccitatis, lauioremque aut scabritiem, duritiem, mollitiem &c. se ipsis etiam, si est opus, resistendo tangentibus, vel cedendo intra eadem corpora, ad imitandam duritiem vel mollitiem scabritiem aut lauiorem partium corporis humani. Veruntamen sicut non possunt sequi perfecte temperamentum corpus humani, alioquin posset homines profectare qui non essent ex Adamo, & consequenter producerentur sine peccato originali ex vi suæ originis, vnde multa sequerentur absurda: sic neque puto tam perfecte imitari posse temperamentum, quin tactu ipso discerni possit corpus fictitium à vero, si summa cura & diligentiâ, & aduertentiâ intellectus adhibea-

tur, iuxta illud Christi ad Discipulos, Luca ultimo *Malpali, & videm, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Et contrarium fidelitati sensu non esset consentaneum. Festus. Nam Caietan. 2. 2. quaest. 95. artic. 3. Dæmonem, saepe fassem esse Lamiis, & magis, non posse se perfectè imitari humana corpora in congressu.

Caietan.

14.

D. Thom. Apparitione: imaginaria quomodo ab aliis discernenda

Ad discernendum autem, vtrum Angelorum apparitiones sint merè imaginariæ, necne, regula D. Thomæ quaest. 71. art. 2. communiter recepta, moraliter tamen intelligenda, hæc est: Ea quæ tantum fiunt per illusionem imaginationis, aut aliorum sensuum, sine obiecto exhibitio, solum apparent hominibus, qui specialiter illuditur, non autem communiter ab omnibus videntur. Cum ergo Dæmon, aut Angelus apparens, ab omnibus communissime & constantissime videatur, tangitur, auditur, signum est non purè illud, sed externum obiectum exhiberi. Talis fuit apparitio Raphaëlis apud Tobiam, à tota eius domo, & Raguelis, visi: & Angelorum qui Abrahæ & Loth apparuerunt, Gen. 18. & 19. quique à tota virisque familia, imò à tota Vrbe Sodomorum cõspecti sunt. Sed & Dæmon Christum in deserto tentans, Matth. 4. non potuit eius imaginationi aut sensibus externis illudere: eam tanta imperfectio, & subiectio potestati Dæmonis, in Christum Dominum non cadat. Idemque dicemus inferius disp. 45. sect. 2. num. 16. de apparitione & colloquio dæmonis cum Eva, sub specie, aut verò corpore serpentis, Genes. 3. Neque enim poterant dæmones illudere sensibus, aut phantasiam perturbare in statu innocentia. In his ergo casibus & similibus fuit obiectum aliquod externum de se aptum ad sensus sic immutandos. In huiusmodi autem corporeo obiecto dicuntur Angeli apparere: quia sub illo sese exhibent: simili quodam modo, quo substantia dicuntur cerni sub accidentibus, sub quibus exhibentur.

15. Assumptio corporum quid sit?

Suar. Aureol.

Assumptio verò corporis vterius requirit vt Angelus corpus illud sic habeat: & in illo ita se gerat, ac si esset propria eius forma, illudque animaret, atque vnum suppositum cum illo constituere. Et quo perfectius id facit: eo perfectius dicitur corpus assumptisse, id est, quasi ad se sumpsisse, & suum quodammodo fecisse. Ita vt tria ad assumptionem huiusmodi omnino requirantur. Primo intima præsentia vtriusque substantiæ. Secundo, vnio quedam Angeli cum corpore veluti suo & proprio. Quæ vnio cum non sit formalis, physica, vt anima cum corpore: neque hypotatica, vt Verbi cum humanitate: superest vt accidentaliter sit & moralis, iuxta ea quæ dicemus paulò post. Tertiò, debet hæc vnio esse quasi formalis, ita vt Angelus se habeat ad corpus assumptum, veluti forma ad materiam. Nam vt rectè Suar. lib. 4. cap. 36. in fine, post Aureol. in 2. distinct. 8. artic. 1. assumptio corporis supra vnionem

effectiuam motoris addit vnionem similitudinariam materiæ & formæ: quatenus Angelus assumens corpus, sic illo vtitur, vt vna persona cum ipso esse. & in illo, ac per illud, non tanquam extrinsecas motor, sed tanquam intrinsecum principium operari videatur. Cuius conditionis defectu nec Angeli assumere dicuntur cœlestia corpora, quibus assistunt velut motores mobilibus: nec Dæmones, & Energuænos quos possident, vel obsident: nec Angelus nãdem, aut columnam ignis in deserto, ducem Israelitarum: & alia id genus.

16.

Ex hoc autem assumptionis & vnionis modo sequitur, Angelum conaturaliter representari & apparere in corpore assumpto: ad eum ferè modum quò anima in proprio corpore per externas operationes vitales se prodit. Quam vnionem non est necesse, vt Angelus se prodit secundum vltimam differentiam: sed tantum secundum generalem rationem motoris & assistentis. Non est etiam necesse vt habeat intentionem representandi peculiariter seipsum. Quinimò potest habere intentionem occultandi seipsum, & alium quempiam representandi: vt Raphaël Azariam Anania magni filium, Tob. 5. vers. 18. Et Angeli passim in Testamento veteri assumebant corpora ex intentione representandi Deum, in cuius persona loquebatur Adamo, Noè, Abrahamo, Moyse, & aliis. Neque enim Deus immediatè vt causa particularis illis corporibus assistebat, neque illa per se solum mouebat, sed per Angelos, teste Dionysio cap. 4. de cœlesti Hierarchia, & aliis Patribus communis, vt videre est apud Vasquem disp. 185. cap. 2. Quibus plurimum fauent, quæ de celebrioribus quibusdam apparitionibus in assumpto corpore dicuntur, Osee 12. vers. 4. Actor. 7. vers. 30. & sequent. Galat. 3. vers. 19. & Hebr. 2. v. 2. Vbi tribuitur Angelis idem, quod alibi Deo, per Angelos scilicet apparere, & loquenti, adscribitur: & aperte significatur non Deum ipsum, sed Angelum fuisse illum de quo Iacob dixit, *Vidi Dominum facie ad faciem, & cœlestia facta est anima mea.* & illum qui in flamma ignis de medio rupi apparuit Moyse dicens, *Ego sum Deus patris tui; Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob:* quæ quæ parte in monte Sina legem ei dedit in tabulis lapideis. Ex quibus idem de aliis apparitionibus veteris Testamenti valde probabiliter colligi potest, quippe in quibus non magis significatur scripturæ verba Deum ipsum in propria persona apparuisse: Adoratio verò latræ in Iacob, & in Moyse, & populo Israel, alii quæ fidelibus, terminabatur ad Deum representatum per Angelos. Sicut illa, quæ nos cõtinus Dei & Christi imagines, ad ipsos terminatur. Quando autem D. Thom. 1. 2. 51. artic. 2. ad 3. virtutem Angelorum, assumendi corpora animam vocat: per diuinam intelligit mirabilem, & humanam facultatem, hominumque artificium longè superantem.

Vasquez

D. Thom.